

kiertotalouden
green deal

Kiertotalouden green deal

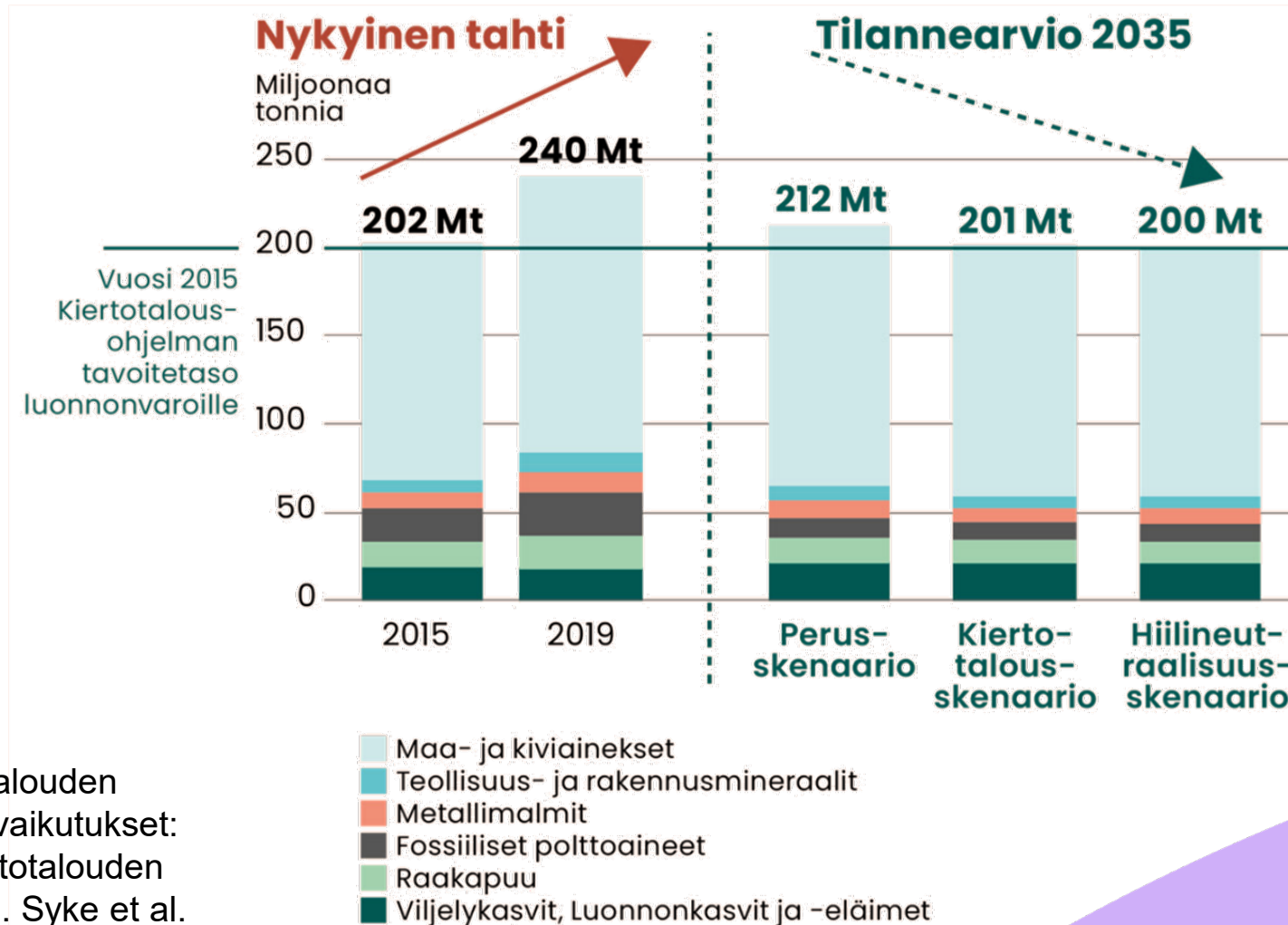
Kestävä kulutus ja liiketoiminta sekä uudistava ruokajärjestelmä

Kisu-kahvit

Riikka Yliluoma, ympäristöministeriö

14.11.2024

Green dealin taustalla on tutkittu tieto ja yhteiskehittäminen

Lähde: Suomen kansantalouden materiaalivirrat ja niiden vaikutukset: Toteutunut kehitys ja kierrätöksen skenaariot vuodelle 2035. Syke et al.

Kiertotalouden green dealin toimenpidealueet

Valitaan toimia vähintään 2 toimenpidealueelta

- 5.
- Lisätään ravinteiden kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä
 - Lisätään maaperän hiilensidontaa
 - Lisätään kotimaisten kasvien ja kalan käyttöä resurssitehokkuuden parantamiseksi
 - Vähennetään ruokahävikkiä ja pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää
- 4.
- Suunnitellaan kiinteistöt ja yhdyskunnat osaksi säästävää ja älykästä energiajärjestelmää
 - Hyödynnetään hukkaenergiat energiantuotantotarpeen vähentämiseksi
 - Edistetään polttoon perustumatonta tuotantoa ja uusia energiaratkaisuja

- 1.
- Rakennetun ympäristön hankkeiden suunnittelu ja valmistelu ohjaa kiertotalouteen
 - Vaalitaan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä ja tehostetaan käyttöasteita
 - Kasvatetaan uudelleenkäyttö- ja kierrätystuotteiden markkinoita rakentamisessa
- 2.
- Kestävä tuotesuunnittelu ja liiketoimintamallit strategioiden ytimessä
 - Kiertotalous uudistaa tuotantoprosesseja ja hyötyy sähköistyksestä
 - Lisätään sivuvirtojen, kierrätysmateriaalien ja bioraaka-aineiden arvoa tuotannossa
- 3.
- Lisätään kiertotaloustuotteita ja kiertotalouspalveluita markkinoilla
 - Kehitetään kiertotalouden palveluja arjessa

Kestävä kulutus ja liiketoiminta

Suuntaviittoa Suomelle vuoteen 2035

- Uudelleenkäytön, kunnostuksen, jakamisen sekä kierrätyksen avulla **kulutustavarojen valmistukseen ja koko elinkaaren aikaisten luonnonvarojen käyttö on vähentynyt 20 %** sekä ohjautuu palveluihin ja vuokraus- ja leasingtoimintaan.
- Kiertotaloustuotteiden ja -palveluiden **osuus kaupan myynnistä on 20 %**.
- **Kotitalouksien raaka-ainekäyttö on vähentynyt 20 %** vuoteen 2015 verrattuna.
- Kuntalaisilla on käytössään mahdollisimman paljon kiertotalouden peruspalveluja*.

* Kirjastot, tavaroiden yhteiskäyttöön perustuvat toimintamallit, joukkoliikenne ja yhteiskäyttöliikennevälineet, uudelleenkäyttö-/kierrätyskeskus, tavaroiden markkinaehtoiset korjauspalvelut, ylijäämäruoan jakamisen ja ruokahävikin vähentämisen toimintamalli, pienjäteasema ja/tai kiertävä keräys kierrätyskelpoisille jätteille/tavaroille.

Kestävän kulutuksen ja liiketoiminnan toimenpiteitä, mm.

Lisätään kiertotaloustuotteita ja kiertotalouspalveluita markkinoilla

Tehdään **kiertotalouden mukaisesta palveluliiketoiminnasta valtavirtaa** yhteistyössä arvoverkon kanssa:

- Uudelleenmyynti-, huolto-, korjaus- ja täyttöpakkauspalvelut
- Leasing-, vuokraus-, ja/tai kuukausikäyttöpalvelut
- Hyödynnetään soveltuvissa julkisissa hankinnoissa kriteerejä ja markkinavuoropuheluita

Edistetään **kiertotalouden mukaisten tuotteiden myyntiä** kehittämällä tuotteita, tarjontaa, esillepanoa ja kuluttajamarkkinointia sekä tietoa kestävästä kulutuksesta:

- Kehitetään tuotteiden kestävyyttä, muunneltavuutta, huollettavuutta ja korjattavuutta
- Lisätään ympäristömerkittyjen tuotteiden ja kasvipohjaisten tuotteiden osuutta
- Lisätään huollettavien ja korjattavien ja **kierrätysraaka-aineita sisältävien tuotteiden osuutta**
- **Lisätään käytettyjen ja huollettujen sekä uudelleen valmistettujen tuotteiden myyntiä**
- Asettelussa ja mainonta

Kehitetään kiertotalouden palveluja arjessa

- Valtavirtaistetaan **yhteiskäyttöä ja jakamistaloutta edistäviä palveluita** kuluttajille
- Edistetään alueiden käytön suunnittelulla ja markkinayhteistyöllä kiertotalouden palveluita, niiden saavutettavuutta ja houkuttelevuutta
- Lisätään **tutkintorakenteisiin kiertotalousopetusta** tai avataan uusia koulutuslinjoja

Uudistava ruokajärjestelmä

Suuntaviittoa Suomelle vuoteen 2035

- Ruokajärjestelmässä resursseja käytetään viisaasti, hävikki on minimoitu ja sivuvirrat hyödynnetään.
- Ekosysteemejä elvyttäviin ja ylläpitäviin viljelytapoihin panostetaan. **Hiilensidonta kivennäismaihin on kasvanut 20 %** vuoteen 2015 verrattuna.
- Kierrätysravinteiden käyttö korvaa fossiilisia lannoitteita. **Typen osalta fossiilisella energialla tuotettujen mineraalilannoitteiden käyttöä on vähennetty 34 % ja fosforin osalta 17 %** vuoteen 2022 verrattuna
- **Biokaasua tuotetaan maatalouden virroista 1,5 TWh.**
- **Lisätään voimakkaasti kasviproteiinien ja kestävästi kalastetun kalan osuutta** ruokavaliossa ravitsemussuositusten mukaisesti sekä suositaan lihan kulutuksessa kotimaisen lihan käyttöä
- **Ruokahävikkiä** syntyy elintarviketeollisuudessa, kaupassa, ruokapalveluissa ja kotitalouksissa **60 % vähemmän** kuin vuonna 2015
- **Pakkausjätettä** syntyy henkeä kohti **15 % vähemmän** kuin vuonna 2018

Uudistava ruokajärjestelmä toimenpiteitä, mm.

Lisätään ravinteiden kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä

- **Lisätään ravinteiden kiertoa tukevien viljelymenetelmien käyttöä (kuten viljelykiertoa ja kerääjäkasveja).** Edistetään ravinteiden kiertoa tukevien viljelymenetelmien valtavirtaistumista elintarvikesektorin raaka-ainehankinnoilla. Lisätään koulutusta ravinteiden kiertoa tukevista viljelymenetelmistä.
- **Käytetään orgaanisia ja/tai kierrätyslannoitteita sekä maanparannusaineita** alkutuotannossa ja viherrakentamisessa. Käytetään ravinteita vain tunnistettuun tarpeeseen.
- **Kierrätetään sivu- ja ylijäämävirratt ravinteiksi / otetaan ravinteet talteen hyödynnettävässä muodossa.**
- **Lisätään biokaasun tuotantoa ja käyttöä** osana ravinteiden kierron edistämistä.
- **Vahvistetaan kierrätysravinteiden markkinaa.** Kehitetään, kokeillaan ja otetaan käyttöön turvallisia kierrätyslannoitevalmisteita.

Lisätään maaperän hiilensidontaa

- **Lisätään hiilensidontaa ja pitkäaikaista varastoitumista maaperään sekä vähennetään maaperän hiilen häviämistä** viljelymenetelmien ja kasvien avulla (kuten viljelykierron ja aluskasvien hyödyntäminen, monivuotiset kasvit sekä palkokasvit typen tuottajina sekä biohiilen käyttö). Tuetaan näiden menetelmien valtavirtaistumista elintarvikesektorin raaka-ainehankinnoilla.

Uudistava ruokajärjestelmä toimenpiteitä, mm.

Lisätään kotimaisten kasvien ja kalan käyttöä ravintona resurssitehokkuuden parantamiseksi

- **Lisätään kasvis- ja kalaruoan tuotantoa** elintarviketeollisuudessa ja alkutuotannossa, kehitetään uusia tuotteita sekä ruokapalveluita.
- **Edistetään kasvi- ja kalatuotteiden käyttöä** ja kuluttajatietouden lisäämistä esimerkiksi koulutuksen, tuotesijoittelun, valikoimasuunnittelun, pakkausmerkintöjen ja tuotetietojen sekä mainonnan, kokeiluiden ja kampanjoiden keinoin.
- **Edistetään kasvispainotteista ruokaa ja kalan hyödyntämistä julkisissa ruokapalveluissa ja hankinnoissa.** Edistetään näiden valmistamiseen liittyvää osaamista ruokapalveluissa.
- Kehitetään **uusia tuotantoteknologioita** mm. solumaataloutta ja vaihtoehtoisten proteiinien tuotantoa, vertikaaliviljelyä ja kiertovesikasvatusta.

Vähennetään ruokahävikkiä ja pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää

- **Minimoidaan syntyvän ruokahävikin ja elintarvikejätteen määrä.** Syntyvän hävikin suhteen noudatetaan jätehierarkiaa: hyödynnetään aina kun mahdollista ravintona ja vasta viimesijaisesti biojätteenä tai biokaasun raaka-aineena.
- Otetaan käyttöön ja laajennetaan **toimintamalleja syömäkelpoisen ruokahävikin välttämiseksi**
- **Otetaan käyttöön merkittävässä määrin uudelleenkäytettäviä pakkauksia**
- **Vähennetään pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää** sekä tehdään kertakäyttöisistä kuluttajapakkauksista helposti ja kokonaan kierrätettäviä.

Miten yhdistää kiertotalouden green deal – sitoumus ja materiaalitehokkuuden sitoumus?

- Materiaalitehokkuuden sitoumus sitoumuskaudelle 2022 – 2026 korvaa suoraan toimenpidealueen ”Vähennetään ruokahävikkiä ja pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää” vuoteen 2027 asti
 - Sitoumus2050 –alustalla valitaan tämän toimenpidealueen alta ”Luo oma toimenpide” ja toimenpiteen kuvaukseen kirjoitetaan viittaus tehtyyn materiaalitehokkuussitoumukseen
- Kiertotalouden green dealin ensimmäisen raportoinnin yhteydessä vuonna 2027 asetetaan toimenpidealueelle uusi toimenpide, mittarit ja tavoitteet
- Lisäksi liityttäessä valittava toimenpide tai toimenpiteitä myös vähintään yhdeltä muulta toimenpidealueelta

Vinkit sitoumukseen: Keskity vaikuttavimpiin toimenpiteisiin

- **Muutama tarkasti rajattu oman toiminnan ja organisaation roolin kannalta vaikuttava toimenpide on parempi** kuin suuri määrä erilaisia toimia. Tämä helpottaa myös sitoumuksen raportointia ja seurantaa.
- Toimenpiteiden tulee kohdistua **organisaation ydintoimintaan**. Kiertotalouden green deal -sitoumuksiin ei haeta asteittaisia parannuksia nykytoimintaan, vaan **merkittäviä tulevaisuuteen suuntautuvia tavoitteita** ja toiminnan muutoksia ja parannuksia.
- Toimenpiteille tulee ensisijassa löytää **määrällinen mittari** tai sellaisen voi asettaa vuoteen 2027 mennessä.
- Toimenpiteiden tulee olla **lisäisiä, eli niitä ei ole vielä toimeenpantu**. Toimenpiteet voivat kuitenkin olla sellaisia, jotka sitoutuja on jo päättänyt tai esimerkiksi tehnyt niitä koskevan esiselvityksen. Kyseeseen voivat tulla myös jo käynnissä olevat toimenpiteet, mikäli niiden kunnianhimoa kasvatetaan merkittävästi sitoumuksessa.
- Pelisäännöt ja ohjeistuksen löydät sivulta ym.fi/kiertotalouden-green-deal

Polku sitoumuksen valmisteluun

Yhteydenotto kotipesään (varhainen idea tai sparraustarve)

- Sitoumuksen sparraaminen joko sovitusti tai klinikoiden yhteydessä
- Ohjaus ohjemateriaalien ja tulevien tapahtumien pariin
- Kotipesinä toimivat Kiertotalous-Suomi ja Green Building Council Finland (rakennettu ympäristö)

Valmis ehdotus Sitoumus2050- alustalle

- Arviointiryhmän sihteeri esikäsittelee sitoumusalustalle palautetut hakemukset
- Tarvittaessa annetaan ennakkopalautetta tai ohjataan ottamaan yhteyttä kotipesään

- **Arviointiryhmä** käy läpi sitoumukset ja suosittaa niiden kehittämistä tai hyväksymistä.
- **Sitoutuvan organisaation johtoryhmä** tai vastaava hyväksyy sitoumuksen arviointiryhmän käsittelyn jälkeen.

Sitoumus valmis

SKANSKA

Y L V A

 vantaan energia

F Y
R A

 BOREALIS

 A-INSINÖÖRIT

PORVOO BORGÅ

Sitoumista valmistelelee mm.

 SENAATTI

V A A S A .

 MTK

posti

 KESKI-SUOMEN LIITTO

 RAKENNUS-
TEOLLISUUS

 SANDVIK

KUOPIO

 AFRY

 Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund

kiertotalouden
green deal

Lue lisää kiertotalouden green dealista >

OTA YHTEYTTÄ

Taina Nikula
ympäristöneuvos
taina.nikula@gov.fi
050 305 6945

Sari Tasa
erityisasiantuntija
sari.tasa@gov.fi
050 439 4819

Heikki Sorasahi
erityisasiantuntija
heikki.sorasahi@gov.fi
050 479 5441

Riikka Yliluoma
erityisasiantuntija
riikka.yliluoma@gov.fi
050 305 1137

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

ym.fi/kiertotalousohjelma